

סגור חלון

מדד החופש הכלכלי: ישראל במקום ה-81, אחרי ג'מייקה ותאילנד

המדד מבטא בעיקר חופש לעשיית עסקים, ולכן בולטות בו דווקא מדינות עולם שלישי ■ חובת הגיוס לצה"ל דרדרה את ישראל כמה שלבים

שי ניב 20/9/10

ישראל מדורגת במקום ה-81 מתוך 141 מדינות בעולם, במונחים של "חופש כלכלי" נכון ל-2008. כך עולה מהמדד השנתי שפרסם היום (ב') מכון פרייזר הקנדי, שרואה אור בישראל באמצעות מכון ירושלים לשווקים. מדובר בהידרדרות קלה, לאחר שישראל דורגה בשנה שעברה במקום ה-78. ואולם ראוי לציין כי בראשונה זה 25 שנה נרשמה הידרדרות כללית כמעט בכל המדינות, בשל המשבר הכלכלי העולמי.

במקום הראשון מדורגת הונג-קונג ואחריה סינגפור; ניו זילנד; שווייץ; צ'ילה וארצות הברית. את העשירייה הראשונה סוגרת בריטניה, אילו במקום ה-141 והאחרון מדורגת זימבבואה.

את מדד החופש הכלכלי יצרו בשנות ה-70 הכלכלנים מילטון פרידמן ומייקל ווקר. המדד מורכב מחמישה קריטריונים מרכזיים: גודל המגזר הממשלתי ביחס לפעילות המשק; יעילות מערכת המשפט וההגנה על זכויות הקניין; יציבות המטבע; חופש מסחר בינלאומי; ומידת הרגולציה על הפעילות העסקית.

איפה כדאי להיות עני?

"אבני היסוד לחופש כלכלי הם בחירה חופשית, סחר וולונטרי, החופש להתחרות והבטחת זכויות הקניין", קבעו במכון פרייזר. "מחקרים מראים כי אנשים החיים במדינות בעלות חופש כלכלי רב יותר נהנים מרמות גבוהות יותר של שגשוג כלכלי וחירות אישית, ומתוחלת חיים גבוהה יותר". קורין סאור, מנכ"לית מכון ירושלים לחקר שווקים, הוסיפה כי "גם מצבם של העניים במדינות בעלות החופש הכלכלי הרב ביותר טוב יותר מזה של כלל האוכלוסייה במדינות החופשיות פחות".

ואולם את ישראל עקפו מדינות שספק רב אם הן מהוות סמל לחירות אישית, שגשוג ותוחלת חיים גבוהה. כך למשל, במקום טוב יותר מזה של ישראל ניתן למצוא את מצרים; קניה; מלזיה; הפיליפינים; גאנה; טורקיה ונמיביה. אל המדינה האחרונה, כזכור, נמלט מייסד קומברס, קובי אלכסנדר, שם הוא תרם בתי שימוש לבתי ספר, משום שלממשלה לא היה מספיק כסף לצורך העניין. אבל עסקים, לעומת זאת, אלכסנדר אכן עושה שם בקלות יחסית. מי מדורגות עוד הרבה לפני ישראל? קזחסטן ותאילנד (58), גואטמלה (51), ג'מייקה (46) וקוסטה ריקה (27).

ישראל קיבלה ציונים טובים, יחסית, בגין יציבות המטבע וחופש המסחר הבינלאומי, אבל אלה קוזזו עם ציונים חלשים בגין מיסוי גבוה על מוצרים מסוימים כמכוניות וחלפים; היקף צנוע יחסית של מסחר בינלאומי; מגזר ממשלתי גדול; מידה רבה של רגולציה; קוש במכירת קרקעות ואכיפה משפטית נמוכה מאוד של חוזים. אפילו העובדה שבישראל מונהג גיוס חובה לצבא דרדר את ישראל במספר מקומות. המדד צפוי לשמש את מבקרי הביורוקרטיה הישראלית, ואולם ספק אם יש בו כדי לקבוע את טיבה של הכלכלה הישראלית במובן הרחב של המילה.